16 *Jaar*, No. 3. — 's HERTOGENBOSCH. — *Zaturdag* 6 *Januarij* 1844

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad. . *f* 12.
Franco per post, » 14.

(*Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.*)

ADVERTENTIEN
15 *cents de regel*
behalve 35 *cents zegel*

VADERLANDSLIEFDE.

> Men heeft schoone phrasen van Vaderlandsliefde en van edelmoedige opofferingen gesproken in de Tweede Kamer. Wij hechten daaraan weinig waarde. Dit alles is zoo onbeduidend in realiteit, als het schoonklinkend bevonden wordt in 's lands vergaderzaal. Men schrijve eene belasting op het inkomen uit, en men zal ondervinden, hoe groot de vaderlandsliefde dergenen is, die thans niet belastbaar zijn, omdat zij hunne fortuin achter het slot der ijzeren kisten bergen; men zal ondervinden, *dat geheel de vaderlandsliefde der meesten bestaat in het afsnijden van coupons.* (NOORD-BRAB. 10 Junij 1843).

Zoo schreven wij voor zeven maanden, kort na de verwerping der voorgedragene conversie wet. Wij achten het nuttig dit te herinneren, omdat zich nu reeds begint te bewaarheden, wat wij toen voorspelden.

Zelden hebben wij zooveel verontwaardiging in ons voelen opkomen, als zulks plaats had bij het lezen van het *Handelsblad* van Dingsdag laatstleden. Hetzelve leverde in dat nummer een hoofd artikel tegen de voordragt der belasting op de bezittingen of der vrijwillige leening. Beide worden afgekeurd. De verfoeijelijke belasting op de bezittingen met alle regt. Maar de geprojekteerde vrijwillige leening? Zij werd verwerpelijk beschouwd, omdat zij niet weinig maar volstrekt geen kans had van te zullen slagen. En waarom zoude zij niet kunnen slagen? omdat, merkt dit wel op, omdat 3 pCt. renten geen genoegzame prikkel zijn, om de geldschieters uit te noodigen daaraan deel te nemen; zelfs dan niet al ware het alternatief der monstrueuse wet op de bezittingen. En waar is dan nu die hooggeroemde vaderlandsliefde onzer fortuinen? Zijn dit nu hunne edelmoedige opofferingen op het altaar des vaderlands, waarvan men met zooveel ophef gewaagde in onze kamer, toen deze roekelooze eene conversie verwierp, welke alles scheen te zullen kunnen redden?

En toch, het is het *Handelsblad*, het is het beursorgaan, hetwelk het beste in staat is, om de opinien te kennen van hen, wier bedreigde kapitalen, in den onzekeren toestand van ons finantiewezen, een ontwerp van wet op de bezittingen hebben doen ontstaan? waarvoor het zelf terugdeinst, het is het *Handelsblad*, dat ons berigten komt, dat die leening, welke het wankelend staatskrediet moet vestigen, niet zal kunnen slagen, dewijl men te weinig procenten belooft!

Het kent er velen, die bereid zijn het vaderland te redden, ... als men hen maar laat winnen!...... Ziedaar, wat de beurs, tot troost der onder den druk der belastingen wegkwijnende landprovincien, opentlijk laat aankondigen. Men wil het vaderland in deszelfs nood bijspringen, mits dat de vaderlandslievende opoffering goed betaald worde!

Het is voorwaar eene zonderlinge vaderlandsliefde; maar daarenboven niet minder eene vreemde wijze van rekening; althans naar onze wijze van zien.

Ziehier hoe men redeneert.

Nederlands krediet is op dezen oogenblik geschokt, en zoo zeer geknakt, dat het iederen dag dreigt in te storten. Aan het behoud van dat krediet hangt nogtans het behoud van Nederland af. Het is derhalve pligt, dat krediet staande te houden, en dewijl zulks door gewone middelen niet meer kan plaats hebben, is de staat verpligt buitengewone maatregelen te beramen. En wanneer men nu toevlugt zal willen nemen tot eene vrijwillige buitengewone leening, dan zoude die moeten gepaard gaan met de gewone procenten?!! Maar waar is dan het buitengewone van dien maatregel?.. Het is niets, dan de gewone routine, waarmede men het land heeft geruïneerd, het maken van schulden met hooge procenten. Het is derhalve slechts in den weg volharden, die ten verderve geleid heeft en zal moeten blijven leiden. En zóó zou men dan het staatskrediet willen redden door datgene, wat hetzelve gekrenkt heeft!!!... Is men dan aan de beurs blind of dwaas?

En verbeel u, hoe warm dat beurs-hart voor het lieve vaderland kloppen moet, als hetzelve, bij den algemeenen kreet van gevaar, op den oogenblik eene verfoeijelijke voordragt van belasting op de bezittingen, terwijl het bedreigd staats-krediet op het punt staat van velen in armoede te zullen storten, te midden van dien nood, te midden van die jammerklagten, wanneer de beursorganen hetzij buiten, hetzij binnen de kamer, niet spreken, dan van edelmoedige opofferingen, zonder welke Nederland niet kan gered worden, zich dan nergens meer bezig houdt, als met eene beursspeculatie, die aan den hoogsten rampspoed van Nederland, nog de laatste voordeelen moet ontwoekeren. *Pereat mundus!* dat de wereld vergaan moge, als het der beurs maar welga; ziedaar wat de leus moet zijn van dusdanige mannaren van hun vaderland. En ziedaar dan, hoe zich nu reeds begint te verwezentlijken, wat wij over maanden voorzegd hebben, dat de vaderlandsliefde der daarop zoo zeer stoevende effektenhouders, voor het grootste gedeelte, alleen bestaat, in het afsnijden van coupons.

Maar wij weten, wat het beteekenen moet, als zij aanhoudend trachten vaderlandsliefde hoog op te vijzelen. Die aanbeveling is niet voor zich zelven; zij dient voor de betaalders hunner coupons. Het zijn de grondeigenaren, de handelaren, de fabriekanten, het is de middelstand, dien zij vaderlandsliefde voorprediken, om hen gedwee, lijdzaam, edelmoedig, onuitputtelijk te laten opbrengen, belasting op belasting te laten storten in de schatkist, waarvan zij zich door de bij de wet gecreëerde schuldbrieven verrijken.

Of de handel daarbij kwijnt, het fabriekwezen vervalt, de landbouw ontmoedigd wordt, de burgerman verarmt, en de middelklas verdwijnt; wat is hun daaraan gelegen? Zij zijn het lieve vaderland. Buiten hen zijn de overigen slechts deelgenooten van hetzelfde vaderland in zooverre zij cijnsbaar zijn ter betaling hunner koupons. En daarvoor nu, voor dat vaderland, dat niet kent dan de schuldbrieven en de coupons van eenige bevoorregten, daarom nu, zullen de landsprovincien zich moeten verarmen en dooden, gelijk dat de voorgedragen belasting op de bezittingen onvermijdelijk zal ten gevolge hebben! En men zou van ons vorderen kunnen, dat wij daartoe medewerkten! Men zou willen vorderen, dat wij ons eigen doodvonnis teekenden door het aannemen dier verfoeide wet! En dat nog wel vruchteloos, zonder de redding van dat krediet aan te brengen, waarvoor men van de landsprovincien zooveel offers vraagt, welke de beursmannen, hen die het vooral, zoo niet geheel aangaat, weigeren te dragen! Neen, dan waren wij het lot waardig, dat men ons schijnt te willen voorbereiden. Neen, dat zal *Noord-Braband* niet doen. Het zal zich aan die wet onderwerpen. Maar het zal alles doen, wat in deszelfs vermogen is, om dezelve te bestrijden, en hen te schandvlekken in de publieke opinie, welke zich zouden vermeten, in strijd met de belangen, die zij vertegenwoordigen, te stemmen voor den ondergang van hunne provincie.

ENGELAND

LONDEN den 31 December.

Men verzekert dat in het Kabinet tot de terugroeping van lord de Grey als Lord Luitenant van Ierland besloten is. Reeds lang zou de behoefte gevoeld zijn aan eene meerdere overeenstemming in gevoelens en aan grootere spoed in het nemen en uitvoeren van besluiten, dan die, door welke de tegenwoordige uitvoerende Magt in dat Land zich kenmerkt. De hertog van Richmond wordt door het gerucht als den aanstaanden Onderkoning genoemd.

De ingezetenen van Tipperary zullen zegt men, de heer O'Connell verlof vragen om zijnen jongsten zoon en naamgenoot als kandidaat te mogen voordragen, ter vervulling der vakature, in de vertegenwoordiging ontstaan door het overlijden van den heer Maher.

The Globe kondigt de herroeping van lord Grey, lord-luitenant van Ierland, als zeer op handen zijnde aan. Volgens hetzelfde dagblad zou deze maatregel met het doel eener minnelijke schikking genomen zijn.

SPANJE

Er heeft zich in Spanje iets opgedaan dat wij niet stilzwijgend kunnen voorbijgaan. De provinciale deputatie van Terruel heeft aan de koningin en aan de cortes een adres gezonden, waarin dringend verzocht wordt, dat zij, bepaaldelijk hunne aandacht vestigen op den toestand der Godsdienst en der Kerk. Het dringt voornamelijk aan op de noodzakelijkheid van aan de geestelijkheid eene sterke en onafhankelijke inrigting te geven, door de eendragt te herstellen die zoo lang verbroken is geweest tusschen het spaansch gouvernement en den heiligen stoel. Moge de wensch der afvaardiging van Terruel in het ongelukkige Spanje weerklank vinden en weldra verwezenlijkt worden.

FRANKRIJK

PARIJS den 1 Januarij.

Gisteren zijn de gewone audientiën bij gelegenheid van het Nieuwejaar ten Hove aangevangen, en worden heden voortgezet. Sommigen willen weten dat de aanspraak van den Aartsbisschop van Parijs eene zinsnede heeft ingehouden, welke als eene soort van protest kan beschouwd worden tegen dat gedeelte der Troonrede waarin de Koning beloofd heeft het gezag en de werkzaamheid van den Staat ten opzigte van het openbaar onderwijs te zullen handhaven. Zulks is onwaar. De Aartsbisschop heeft er zich bij bepaald wenschen uit te drukken voor den bloei van geloof en christelijke deugden; en de Koning heeft zich daarmede vereenigd als de grondslagen van orde en rust.

— De Commissie uit de Kamer der Pairs, tot beantwoording van de Troonrede, heeft den graaf de Pontécoulant tot haren voorzitter en den hertog de Broglie tot rapporteur benoemd.

Het Ministerie, zegt men, zal alles aanwenden om de meerderheid van de Kamer der Gedeputeerden te bewegen de debatten over het adres van antwoord op de Troonrede zoo veel mogelijk te bekorten. De opsteller van dat adres zou derhalve vóór den 10 dezer met zijnen arbeid gereed zijn, en de Kamer hare stemming binnen acht dagen daarna geëindigd hebben.

— Meer dan vijfhonderd Spanjaarden hebben heden hun hof bij de koningin-weduwe van Spanje Maria Christina gemaakt.

Dezer dagen is een nieuw geschrift over de vrijheid van onderwijs in het licht verschenen. Het is eene *Memorie aan de Bisschoppen in Frankrijk en aan de huisvaders, wegens den krijg tegen de kerk en de maatschappij gevoerd door het universitaire monopolie.* De schrijver van dit vlugschrift, hetwelk niet kan nalaten een levendigen indruk op het publiek te maken, is de heer Combalot, vikaris generaal van Rouaan en Arras en een der welsprekendste redenaars van Frankrijk. Deze Memorie is gewijd aan het onderzoek der drie volgende vraagstukken:

1o. Welke zijn de regten der bisschoppen en der huisvaders in zake van opvoeding, te midden van een volk welks overgroot meerendeel de katholieke, apostolieke, roomsche godsdienst belijden? 2o. welk karakter draagt de opvoeding van het monopolie? en 3o. Door welke middelen kunnen de huisvaders en de bisschoppen hunne geusurpeerde regten hernemen en het monopolie der opvoeding omverstooten?

— Heeft de engelsche pers de fransche troonrede gunstig ontvangen, zoo is zij des te gestrenger met betrekking tot de boodschap van den president der Vereenigde Staten. Alle dagbladen die slechts eenigen invloed hebben, varen heftig tegen den heer Tyler uit, zij zoeken hem in de oogen des publieks zoo veel mogelijk te verlagen, en, geven de hoop te kennen dat hij weldra door iemand zal worden vervangen die Engeland minder vijandig gezind is.

— Het *Journal des Debats* verklaart zich insgelijks openlijk tegen de amerikaansche boodschap, doch geenszins zonder redenen. Dit dokument, zegt het parijsche dagblad, kon in Europa geen levendigen indruk te weeg brengen, dan door de verzekeringen of de waarschuwingen die men het zeer natuurlijk gevonden zou hebben daarin aan te treffen, rakende den staat van faillissement van zeven of acht der Staten. De Vereeniging is in het getal der natiën die in de balans des handels en der staatkunde eenig gewigt hebben, en daarom kan haren voorspoed niet onverschillig zijn aan de europesche mogendheden. Europa is daarenboven de schuldeischer der Vereeniging en bijgevolg is er voor het wereldddeel nog al iets aan gelegen dat zij er hare eer in stelle hare verpligtingen na te komen. De president Tyler heeft dit gewigtige onderwerp ontweken. Hij heeft er zelfs met geen enkel woord melding van gemaakt. De pochende inleiding met welke deze boodschap aanvangt is in staat zelfs het geringste denkbeeld te verbannen dat het in dit dokument een volk geldt hetwelk zich tot den vernederden bankroetstaat gebragt ziet. Wij gelooven dat in dergelijke omstandigheid de taal van een Washington of een Madison heel en al van deze verschillend zou geweest zijn. Met het gezag dat hun zoo eigen was zouden zij hunne medeburgers op eene plegtige wijze tot pligt en eer hebben terug geroepen.

Het gedeelte betrekkelijk de bondgenootschappelijke finantiën, de eenigste gegronde opheldering welke de boodschap oplevert voor al de gezwollene hoogdravende bevestigingen wegens het *geluk* en den *roem* welke thans de amerikaansche Vereeniging geniet is nogtans zeer weinig voldoende. Er vloeit inderdaad uit voort dat in vollen vrede, zonder de geringste buitengewone onderneming, nadat alle openbare werken (die weinig in getal waren) welke op kosten der bondgenootschappelijke schatkist, werden aangelegd schier overal gestaakt waren; nadat men alle hoofdstukken van uitgaaf tot beneden het mogelijke heeft verminderd, zal het budjet van 1843 een nadeelig slot opleveren; Er waren 23 miljoen dollars noodig [bijna 58 miljoen guldens] buiten de amortisatie der uitgestelde schuld; de ontvangsten hebben slechts bedragen 18 miljoen dollars (bijna 45 miljoen guld.). Op de voorziening in de dienst, welke men gaat stemmen is, bekent men insgelijks een te kort te zullen hebben van 10 milj. guldens.

De president Tyler, voegt het *Journal des Debats* er bij, had, toen hij deze boodschap schreef, klaarblijkelijk geen ander doel dan de welwillendheid der menigte te winnen, door hare ijdelheid te streelen en hare voordeelen te troetelen, zonder hun noch regtstreeks noch zijdelings de geringste vermaning te geven nopens de onwettige stelling waarin eenige Staten zich hebben geplaatst en waarin zij stijfhoofdig blijven volharden. Dit is alles behalve de taal van een verheven magistraat, het is die van een vleijer der populariteit. Eene magt in staat zoodanig te spreken doet juist daardoor reeds afstand van hare regten en niettemin had Noord-Amerika nog nooit zooveel behoefte aan eene onafhankelijke en sterke autoriteit, dan thans het geval is.

NEDERLAND

Bij besluit van den 28sten December jl., no. 50, heeft Zijne Majesteit tot burgemeesters in de hierna gemelde gemeenten der provincie Noord-Braband ter vervulling van vacatures, ontstaan door de gewone aftreding met den 2den Januarij 1844, benoemd als:

van Dinther en Heeswijk P. Gelpke;
van Oijen en Teeffelen A. Rant;
van Vught D. W. Molhuizen;
van Beek en Donk C. van Kemenade;
van Bladel en Netersel J. F. C. Meijer;
van Son en Breugel S. van Hoven;
van Veldhoven en Mereveldhoven H. de Wit;
van Vessem, Wintelre en Knegsel C. Hesdijk;
van Teteringen J. van Ginneken,
van Berchem A. de Jong Tz.;
van Oss A. van der Steen;
van Asten G. M. Francken;
van Nunen, Gerwen en Nederwetten A. Vogels;
van Vlierden H. J. Goossens;
van Hoogeloon, Hapert en Casteren G. Jansen;
van Hilvarenbeek H. Vogelpoel.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 29sten December 1843, no. 27, is benoemd tot commissaris van policie te 's Hertogenbosch, Arnoldus Gerbrandus van Oorschot.

— Bij besluit van den 29sten December jl., no. 76, heeft Zijne Majesteit aan de nagemelde personen, die zich, tot bevordering der koepok-inenting, over het jaar 1842 genoegzaam verdienstelijk gemaakt hebben, de gewone gouden medaille toegewezen, als:

in de provincie Noord-Braband:

aan B. F. H. Gillemans, heel- en vroedmeester te Etten, en F. J. van Son, heel- en vroedmeester te Tilburg.

'S GRAVENHAGE den 2 Januarij.

De Kamerheer-Ceremoniemeester heeft bekend gemaakt, dat HH. MM. de Koning en de Koningin mitsgaders de overige leden der Koninklijke Familie, op aanstaanden Donderdag den 4 dezer, in het paleis in het Noordeinde, eene openlijke audientie van rouwbeklag zullen verleenen, wegens het overlijden van Z. M. koning Willem Frederik, graaf van Nassau, aan de leden van het Corps Diplomatiek en hunne dames des namiddags ten half twee ure, en aan de overige heeren en dames te kwart vóór twee ure; zullende de heeren voorgaan en dadelijk daarna door de dames gevolgd worden.

— Bij besluit van den 30 December jl. heeft Z. M. aan den majoor der artillerie E. van Löben Sels, adjudant van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van de derde klasse der orden van den Rooden Adelaar en der Guelphen hem respectivelijk door HH. MM. den Koning van Pruisen en den Koning van Hanover geschonken.

— Z. Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken heeft, bij besluit van den 29 December, aan den heer B. R. Citroen, goudsmid te Amsterdam, vergund het gebruik maken van de medaille-pers in 's Rijks munt te Utrecht, tot het vervaardigen eener medaille op het afsterven van Z. M. Koning Willem Frederik, graaf van Nassau.

'S GRAVENHAGE den 3 Januarij.

Heden heeft eene vereenigde Commissie van de beide Kamers der Staten-Generaal zich naar Z. M. den Koning begeven, om Hoogstdenzelven aan te bieden het volgend adres van rouwbeklag, wegens het overlijden van Z. M. den Graaf van Nassau:

«SIRE,

» Onder den indruk der smartelijke gewaarwordingen, door het berigt van het plotselinge overlijden van Z. M. koning Willem Frederik, graaf van Nassau, allerwege opgewekt, komen de Vertegenwoordigers des Nederlandschen Volks Uwe Majesteit de betuiging aanbieden hunner opregte

deelneming in de droefheid, door het treffend verlies van eenen hartelijk geliefden en hoogst geëerbiedigden Vader bij Uwe Majesteit en Hoogstdesselfs Huis te weeg gebragt.

» Levendig zal bij allen het aandenken blijven aan den Vorst, die, in de uren des gevaars op de roepstem van het Volk ter redding des Vaderlands toegesneld gedurende meer dan een vierde eener eeuw met rustelooze werkzaamheid zijne krachten aan Nederland heeft toegewijd, en die in de moeijelijke omstandigheden, waarin de Voorzienigheid hem zoo dikwijls plaatste, steeds gelatenheid en kalmte heeft betoond.

» Nimmer zal de herinnering worden uitgewischt aan eenen Koning, die het voorbeeld was van godsdienstigen zin, van zeldzame minzaamheid, van onbekrompen milddadigheid, in wien nuttige instellingen en ondernemingen altijd eenen ijverigen beschermer hebben gevonden, en die nog op het einde zijns levens een laatst en treffend blijk van liefde voor het Land zijner geboorte en van bezorgdheid voor het welzijn van den Staat heeft willen geven.»

» Terwijl wij met dankbaarheid zullen blijven gedenken aan het vele goede, gedurende de regering van den ontslapenen Vorst tot stand gebragt, smeeken wij der Voorzienigheid, dat zij Uwe Majesteit de noodige krachten schenke, om met christelijke onderwerping het leed te dragen, Hoogstdezelve en het Koninklijk Huis wedervaren; een leed waarin de Natie en hare Vertegenwoordigers deelen, met dat gevoel van innige verknochtheid aan den persoon van Uwe Majesteit, hetwelk Nederland van oudsher aan het Doorluchtig Stamhuis van Oranje heeft verbonden.»

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden zijn ontvangen onderscheiden missives van de Eerste Kamer, waarbij deze kennis geeft dat zij zich heeft vereenigd met verschillende haar toegezonden ontwerpen, waaronder het adres van rouwbeklag aan Z. M. — Aangenomen voor kennisgeving.

Zijn ingekomen onderscheiden adressen, als van eigenaren van vaste goederen uit Leeuwarden, als mede uit Gelderland, houdende bedenking tegen eene belasting op de inkomsten; alsmede van een commissionair in effecten, te Amsterdam, die het plan eener nieuwe negotiatie indient. — Verzending naar de Commissie voor de verzoekschriften.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet tot regeling van het fonds wegens kolonisatie van behoeftigen.

Het ontwerp, in hoofdelijke omvraag gebragt zijnde, met 41 tegen 3 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren van Rosenthal, Luzac en Brouwer.

De zitting wordt vervolgens tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— ROTTERDAM den 3 Januarij. Gisteren, op den plegtigen dag, bestemd om het stoffelijk overschot van den Vorst, die gedurende zeven en twintig jaren Nederland regeerde, in die grafgewelven bij te zetten, waar zoovelen zijner doorluchtige voorzaten rusten, vingen op 's rijks werf reeds vroegtijdig de werkzaamheden aan, om de zware kist, welke dat overschot bevatte, uit de rouwzaal op den lijkwagen te vervoeren, hetwelk, door middel van een opzettelijk daartoe vervaardigden toestel, binnen zeer korten tijd bewerkstelligd werd. Vervolgens werd het lijkkleed van zwart fluweel, met breed zilveren galon en kwasten aan de vier hoeken, over de kist gespreid, en werden de koninklijke kroon en ordeteekenen daarop gehecht. De kist zelve is geheel en al met zwart fluweel overtrokken, en voorzien van zeer sierlijke zilveren handvatsels en schroeven, met zilveren doppen bekleed. Aan het hoofdeinde is eene verzegelde schijf, dienende om eene met glas gesloten opening te ontblooten, voor de schijf een breeden ring, en voorts eene zilveren plaat, waarop de naam en titels van den doorluchtigen overledene gegraveerd zijn.

Nadat vooraf Zijne Excellentie de Minister van Marine, ook namens Z. M. den Koning, den heer directeur der Marine Ver-Huell de hooge tevredenheid over de zorgen en de goede orde had te kennen gegeven, welke, gedurende de dagen dat het vorstelijk lijk ten zijnent vertoefd had, in acht genomen waren, zette zich de optogt in beweging, en werd zulks, ten half zeven ure, der bevolking aangekondigd, door het eerste der 101 minuutschoten van de exercitiebatterij op de werf, en door den aanvang van het statig gelui aller klokken, hetwelk aanhield tot dat de stoet het grondgebied der stad had verlaten. In weerwil van het vroege morgenuur had zich eene groote menigte ingezetenen van alle standen langs den weg geschaard welke de trein moesten volgen, en gaf, door eerbiedige stilte en orde, blijken dat zij van het gewigt der plegtigheid diep was doordrongen.

Hunne Excellentien de minister van Marine en de staatsraad gouverneur van Zuid-Holland openden, in eene rouwkoets, den trein, voorafgegaan door de eerewacht te paard, onder aanvoering van den weled. geb. heer Hofman en door een eskadron kavalerie, onder aanvoering van den luitenant-kolonel Storm de Grave; de lijkwagen, met acht fraaije paarden bespannen, welke met rouwkleeden bedekt waren, en elk daarvan werd geleid door een koetsier, werd bij het verlaten der werf uitgeleid door de zich alhier bevindende hoofd- en subalterne officieren der marine en door de officieren van het corps mariniers; in de twee volgende koetsen waren de schout bij nacht Koopman, de generaals Nepveu en van Omphal, en de kolonel Spengler, bestemd om de slippen van het rouwkleed te Delft te dragen, en de heeren kamerheeren baron Rengers en Taets van Amerongen gezeten.

Bij den aftogt stond het korps mariniers geschaard onder bevel van den majoor van dat corps Lampens, die ook bij de vroeger vermelde overvoering van het lijk na de ontscheping het detachement mariniers had gecommandeerd, en sloeg met doffe trommen den marsch.

De trein, verder in alles volgens het bekend programma geregeld, reed, langs de Singels en westzijde der Schie, langs welke de stedelijke schutterij met haar muzijkcorps aan het hoofd geschaard stond, tot op den straatweg, aan de grens der stad, waar zich heeren Burgemeester en Wethouders, met hunnen Secretaris, bevonden, en hield daar eenige oogenblikken op, gedurende welke Hunne Excellentien de koninklijke commissarissen aan burgemeester en wethouders de tevredenheid van Z. M. over de in deze stad en bij deze treurige gelegenheid genomen maatregelen en daargestelde verordeningen hebben gelieven kenbaar te maken.

De eerewacht liet, bij het verlaten van het stedelijk grondgebied, volgens de bij het programma voorschrevene bepalingen, ter zijde van den weg geschaard, den trein voorbijtrekken, en staakte het geleide.

Inmiddels hadden de troepen, uitmakende de bezetting der stad 's Gravenhage, zich naar Delft begeven, alwaar zij de verschillende, hun aangewezene standplaatsen hebben bezet. Zoowel de schutterij van Delft als het in die stad liggende bataillon artillerie, benevens de troepen der residentie (het regement grenadiers en jagers, de dragonders en de rijdende artillerie), hebben bij deze treurige plegtigheid de dienst gedaan. De troepen stonden geschaard aan de Rotterdamsche barrière, langs den weg dien de trein voorbij moest, en eindelijk op de Markt, voor de Nieuwe Kerk.

Ten 9½ ure kwamen de Koning en de Prinsen van 's Gravenhage aan de Nieuwebrug te Delft aan, om er het Lijk af te wachten. Ten elf ure deed zich de roffel hooren, hetwelk tot teeken verstrekte dat de stoet naderde. Weldra was alles in gereedheid, om zich bij de aankomst van den trein daarbij aan te sluiten.

Bij 12 ure bereikte de trein de Nieuwebrug buiten Delft, alwaar het Koninklijk Lijk door den Koning en de Prinsen, en allen die tot den plegtigen begrafenisstoet behoorden, werd ontvangen.

Nu werd de stoet zamengesteld en begaf zich straatweg van buiten de Nieuwebrug, naar de Nieuwe Kerk, op de Groote markt, en wel in de volgende orde:

1°. Het eskadron kavalerie (dragonders), dat den rouwwagen uit Rotterdam had vergezeld.

2°. Twee compagnien schutterij van Delft gecommandeerd door een hoofdofficier.

3°. De hoffourier en twee rijknechts te paard.

4°. Twee Ordonnance-Officieren des Konings fungerende als aide-ceremoniemeesters.

5°. De Kamerheer Ceremoniemeester.

6°. De officianten van de Huizen van HH. KK. HH. den Prins van Oranje, en van Hoogstdeszelfs Broeders.

7°. De Officianten van het Huis van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden.

8°. De Officianten van het Huis van Z. M. den Koning.

9°. De Officianten van het Huis van wijlen Z. M. koning Willem Frederik graaf van Nassau.

Allen zonder degens, in diepen rouw met lamfers aan de hoeden, gaande twee aan twee, de jongste in rang vooruit.

10°. Een heraut van wapenen (de heer F. B. van Lelyveld).

11°. De koninklijke standaard, gedragen door een Generaal, buitengewoon adjudant van Zijne Majesteit zijnde, gevolgd door twee Pages.

12°. De Staatsraad, werkzaam bij het kabinet van den overleden Koning.

13°. De Hofmaarschalk en de Kamerheeren van wijlen Hoogstdenzelven, die de rouwkoets hadden verlaten.

14°. De rouwwagen, waarbij zich de Adjudanten van wijlen Z. M. koning Willem Frederik, de generaal-majoor baron van Omphal en de kolonel jonkh. van Spengler, dragers der slippen, gevoegd hadden, en welke thans mede begeleid werd door vier en twintig Kamerheeren, bestemd om het lijk te dragen, gaande aan beide zijden en bijgestaan door een getal onderofficieren, zoo van de schutterij als van de wapenen, waarvan de regementen of bataillons zich te Delft bevonden, formerende deze laatsten de binnenrij tusschen den rouwwagen en de Kamerheeren.

Elk der paarden van den rouwwagen werd geleid door een Page, bijgestaan door een koetsier. De rouwwagen was omhangen met zwart fluweel, met zilver afgezet; deze prijkte met een achttal witte pluimen, waarmede ook de paarden waren opgetuigd.

15°. De Groot-Officieren van Z. M. den Koning.

16°. Zijne Majesteit de Koning, gevolgd door Hoogstdeszelfs Broeder Z. K. H. prins Frederik, en door Hoogstdeszelfs Zonen, HH. KK. HH. de prinsen van Oranje, Alexander en Hendrik, dragende, zoowel Z. M. als de Prinsen, rouwmantels en rouwhoeden, de slippen der mantels werden door de pages gedragen.

17°. De buitengewone en gewone Adjudanten en Ordonnance-Officieren van Z. M. en de Prinsen.

18°. Vier Kamerheeren.

19° De Hofmaarschalk en de dienstdoende Kamerheeren van HH. KK. HH. de Prinsen.

20°. Een bataillon grenadiers.

21°. Een eskadron dragonders sloot den trein.

De stoet nam den volgenden weg: van de Nieuwebrug langs de westzijde van het Oude Delft, tot aan de Nieuwstraat, achter het Stadhuis langs de zuidzijde voor bij de hoofdwacht, naar de Nieuwe kerk.

Z. M. de Koning en de Prinsen waren zigtbaar diep getroffen door de treurige plegtigheid van dezen dag. Zij mogten echter het aangenaam gevoel ontwaren van de deelneming eener treurende bevolking in het door Hoogstdezelven geleden verlies.

Reeds vroegtijdig in den morgen was in de kerk alles in gereedheid gebragt tot de ontvangst van het Koninklijke Lijk. Te dien einde hadden de Predikanten der hervormde gemeente van Delft, mitsgaders de hofkapellaan Dermout, zich aldaar vereenigd. Ook Zijne Exc. de Minister van Justitie

met den Secretaris-Generaal van dat departement, benevens den heer Burgemeester der stad Delft, bevonden zich in de kerk, tot ontvangst van het Lijk.

De koninklijke grafkelder, waarin het stoffelijk overschot van den eersten koning der Nederlanden welhaast stond geplaatst te worden, was van binnen met zwart behangen. De kerk had een indrukwekkend aanzien. Ten ruim één ure kwam de trein aldaar aan, na alzoo binnen omstreeks een en een half uur den weg derwaarts te hebben afgelegd.

De officianten rangschikten zich in de kerk in twee rijen, de jongste aan de kerkdeur en zoo wijders naar het koor toe; de officieren en groot-officieren vervolgden deze beide rijen tot aan het graf, makende dus twee rijen uit, tusschen welke het lijk is doorgevoerd. De generaal, dragende den koninklijken standaard (die met rouwfloers bedekt was), met de beide volgende Pages achter zich, plaatste zich ter zijde van den ingang van het graf. De heraut van wapenen stelde zich tegenover hem.

Daarna werd het lijk door vierentwintig kamerheeren, bijgestaan door een gelijk getal onderofficieren, naar den grafkelder gedragen en aldaar, voor den ingang, op eene lijkbaar gesteld; vervolgens werden de kroon en de ordeteekenen, op een' wenk van den kamerheer-ceremoniemeester, van de kist afgedaan en ter bewaring overgegeven aan den Hofmaarschalk van wijlen Zijne Majesteit. Nadat de weleerwaarde heer ds. Dermout eenige korte maar kernachtige woorden op het graf had uitgesproken, werd de lijkkist van het rouwkleed ontdaan en in het graf nedergelaten.

Nevens de leden van het Koninklijk Huis, omgaven de Grootofficieren, de adjudanten van den Ontslapene en anderen het geopend graf.

Zoodra de lijkkist daarin was nedergelaten, verlieten Z. M. en de Prinsen de kerk en vertrokken Hoogstdezelven onmiddelijk in de voor hen bestemde rijtuigen, welke voor de kerk geschaard stonden, weder naar de residentie, alwaar zij vóór half drie aankwamen.

Vervolgens is de kist met het grootzegel van het Rijk door Z. Exc. den Minister van Justitie verzegeld.

Nadat zulks volbragt was, is de lijkbaar, met het rouwkleed daarover, boven den ingang van het graf gesteld, waarop de Heraut met luider stemme heeft aangekondigd, *dat de plegtige ter aardebestelling van het stoffelijk overblijfsel van Z. M. koning* Willem Frederik *Graaf van Nassau was volbragt.*

Zoowel toen de stoet de kerk binnenkwam, als toen de Heraut die verklaring had geproclameerd, deed zich het orgel in de kerk hooren en bragten de roerende en indrukwekkende toonen daarvan niet weinig toe om den opgewekten ernst en eerbied te verhoogen.

Talloos was de menigte van allen rang en stand, die bij de ter aarde bestelling van Neêrlands eersten koning tegenwoordig was; niet alleen uit Delft, maar ook uit de Residentie, Rotterdam, Leyden, Amsterdam en elders, waren duizenden menschen vereenigd. Er waren vele getimmerten opgeslagen, ten behoeve der aanschouwers, een aantal vertrekken was verhuurd in de woningen, waar langs de lijkstoet voorbij moest, en deze waren talrijk bezet. De meeste orde werd, bij dien grooten toevloed, opgemerkt, zoodat men, zoover bekend is, geen enkel ongeluk te betreuren heeft. De stedelijke overheid en politie, bijgestaan door een aanzienlijk getal troepen, droegen tot handhaving van de genomene maatregelen van orde bij. Treffend en uitmuntend was de treurmuziek, die de muziekkorpsen van deze troepen, meestal grenadiers en dragonders, op verschillende tijdstippen aanhieven; de digtgeslagen trommen en trompetten waren met rouwfloers omhangen of omstrikt; de treurtoonen daarvan, gevoegd bij het statige van den optogt, het doffe galmen der klokken en het gebrom van het geschut, bij de eerbiedige stilte van zulk eene talllooze menigte, dit alles gaf aan deze plegtigheid een eigenaardig somber aanzien.

Gewis stemde zij dan ook zoo velen, die hier uit verschillende streken des lands waren zamengevloeid, tot hoogen ernst, en menigeen zag men zeer aangedaan. Diep bewogen waren echter vooral Z. M. onze Koning en HH. KK. HH. de prinsen die hunnen geëerbiedigden vader ten laatste hadden geleid.

Moge hun geëerbiedigd stamhuis lang voor slagen behoed blijven, die het, en in verband daarmede Nederland, zouden treffen. Mogen het in de wegen der Voorzienigheid liggen, tijden van nieuw in die van geluk voor Nederland en Oranje te verkeeren!

Betaling van Pensioenen

OVER HET VIERDE KWARTAAL.

De Administrateur van 's Rijks schatkist in de provincie *Noord-Braband*, adverteert de belanghebbenden, dat de betaling van Pensioenen over het vierde kwartaal 1843, eenen aanvang zal nemen, ten zijnen kantore, op *Dingsdag, den 2 Januarij* 1844 van des morgens n e g e n tot t w a a l f ure, uitgenomen Zon- en Feestdagen, wijders worden de belanghebbenden herinnerd dat de betaling over bovengenoemd tijdvak, niet langer zal zijn opengesteld dan tot den 31 *Maart* 1844.

's Bosch, *den* 30 *December* 1843.

De Administrateur voornoemd

L. J. A. DE LA COURT.

Advertentien.

* * * Ondertrouwd:

W. G. PASSTOORS VAN BATH.

en

T. A. H. VAN DEN BOGAERT.

Strekkende tot algemeene kennisgeving.

's Bosch, 4 *Januarij* 1844.

---

* * * Heden beviel voorspoedig van eenen Zoon, vrouwe *M. G. W. H. SCHREUDER* geliefde echtgenoote van

J. J. H. MASCHECK,

Ritmeester bij het 2de Regt. Lanciers.

Maestricht, 2 *Januarij* 1844.

Eenige kennisgeving.

---

* * *LEENDERT CORNELIS VAN DE VEN, Junior,* Notaris, te *'s Hertogenbosch*, heeft voor zijne Principalen, in het openbaar, provisioneel verkocht:

ONDER ROSMALEN.

1e. *Koop.* Eene BOUWHOEVE, bestaande in BOUWMANSWONING, STAL, SCHUUR en ERF, met daaraangel. en BOUWLAND en HAKHOUT, alles staande en gelegen in den Kerkenhoek, Kadastraal bekend in Sectie F. Nis. 426, 491 tot 496 en 1365; te zamen groot 3 Bunders, 55 Roeden, 40 Ellen; met de Slagen voor .... *f* 1750.00.

2e. *Koop.* 4 Bunders, 10 Roeden, 30 Ellen, zoo SCHAARBOSCH als BOUWLAND, gelegen aldaar, genaamd *het Kattenbosch;* Kadastraal bekend Sectie F. Nis. 527 tot 533; met de Slagen voor .... *f* 1380.00.

3e. *Koop.* 1 B., 35 R., 80 E. BOUWLAND, gelegen aldaar, genaamd *de Streep langs het Kattenbosch;* Kadastraal Sectie F. Nis. 521, 526, 534 en 1368; met de Slagen voor *f* 525.00.

De 2e en 3e Koopen in Massa voor *f* 1875.00.

4e. *Koop.* 1 B., 39 R., 80 E. HOOI- of WEILAND, ter plaatse genaamd *op den Rompert;* Kadastraal Sectie B. No. 83, met de Slagen voor .... *f* 600.00.

5e. *Koop.* 39 R., 20 E. BOUWLAND, genaamd *Garstveld;* Kadaster Sectie A. No. 511; met de Slagen voor .... *f* 200.00.

6e. *Koop.* 2 B., 89 R., 80 E. BOUWLAND, genaamd *de Dolksche Weide;* Kadaster Sectie A. Nis. 480 tot 413; met de Slagen voor *f* 2350.00.

7e. *Koop.* 3 B., 58 R., 30 E. BOUWLAND, genaamd *Roovers en Peperkoornsbosch;* Kadaster Sectie A. Nis. 440 tot 460; met de Slagen voor .... *f* 2900.00.

De 6e en 7e Koopen in Massa voor *f* 5250.00.

8e. *Koop.* 1 B., 21 R., 20 E. HAKHOUT, Kadaster Sectie F. Nis. 308 en 309; met de Slagen voor .... *f* 305.00.

ONDER BERLICUM.

9e. *Koop.* Een ROGGEPACHT van 4 Mudden, 5 Schepels; jaarlijks verschijnende op 2 Februarij; met de Slagen voor.... *f* 390.00.

Van alle welke Goederen de finale verkooping zal plaats hebben op *Donderdag den* 11 *Januarij* 1844, des avonds ten *zeven* ure, in het Stads Koffijhuis bij *W. REGGERS*, te *'s Hertogenbosch*, en nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris VAN DE VEN.

---

* * De Notarissen *VAN CRIJPEN* en *VAN DE MORTEL*, residerende te *Boxmeer*, zullen ten verzoeke van Vrouwe DE KESSCHIETRE VAN HAVRE, op Dingsdag den 16 Januarij 1844, te beginnen des morgens ten *negen* ure, publiek Veilen:

400 stuks buitengewoon lange en zware EIKENBOOMEN, geschikt tot Bergroeden, Molen-, Timmer- en Kuiphout.

Staande op de Niersche Hoven onder *Beers* nabij *Grave*, op een uur afstand van de rivier *de Maas* gelegen.

ZEGT HET VOORT.

* * * Bij den Drukker en Uitgever dezes is van de pers gekomen en alom verzonden:

VOLKS-ALMANAK

voor

Roomsch-Katholijken

voor

1 8 4 4.

VEERTIENDE JAARGANG.

35 Cents.

Dezelve zijn; behalve bij alle Boekhandelaars te *'s Bosch*, mede verkrijgbaar:

Te *Amsterdam* bij van Langenhuysen, Schonekat, Gosling, van Spanje, Borleffs, de Haas, Veelken, en Mej. Wolf; *Alkmaar*, Coster en Hoogvorst; *Haarlem*, Niesten en Hijnsbergen; *Purmerend*, Schaade; *Enkhuizen*, Pannebakker en Comp.; *Hoorn*, Mej. Borman; *Medemblik*, Vermande; *'s Hage*, van Langenhuysen en Tenhagen; *Rotterdam*, Bolan, Braam, van Belle, van der Reydt en Mej. Mulders; *Leiden*, Thyssens, van Leeuwen, en Mej. Langeveld; *Gouda*, van Goor en van Son; *Delft*, van Dyck en Coster; *Delftshaven*, Houtman; *Schiedam*, van Pinxteren; *Dordrecht*, Mej. Zender; *Vlaardingen*, Post: *Utrecht*, van Romondt, en Mej. van Meurs; *Amersfoort*, Jacobs en Meyers en Walters; *Goreum*, Stokhuissen; *'t Gooij*, van den Hoogen; *Groningen*, Smit, Oomkens, Sladoot, Wolters en Ridder, *Leeuwarden*, Wed. Hoepermans, Mulder en Schierbeek; *Bolswart*, Gerritsma; *Sneek*, Holtkamp; *Franeker*, Ypma; *Dokkum*, Schaafsma; *Zwol*, Waanders, *Deventer*, Horstink en Peeters, en Robijns, *Almelo*, Sommer, *Arnhem*, Vermeulen, Meyer en Daems; *Doesburg*, Sommer; *Nijmegen*, Hermans, van der Heyden, Tenhoedt, Pothast en Wollenberg; *Zutphen*, Mellink; *Tiel*, van Wermeskerken en van Wighen; *Kuilenburg*, van den Abeelen en Meyer; *Zalt-Bommel*, Mej. Bakker; *Middelburg*, van Benthem en Jutting; *Tholen*, van Rhee; *Breda*, van Gulick en Hermans, Stein en van Wees; *Bergen-op-zoom*, Verkouteren; Kiel en Weys: *Eindhoven*, Janson; *Helmond*, van Kelkhoven, Vos en Dirks; *Tilburg*, van Gemert en de Kanter; *Oosterhout*, Moonen; *Oirschot*, Teurlinckx; *Boxtel*, van Lieshout; *Schijndel*, van der Kant; *Zevenbergen*, Beers; *Heusden*, Veerman; *Waalwijk*, van Giersbergen; *Ravenstein*, van den Heuvel; *Grave*, Algre; van Dieren en Bolsius; *Boxmeer*, Jansen; *Maastricht*, Ploem en Gulickers; *Venlo*, Mej. Bekkers; *Roermond*, Romen en Mej. Welsch; *Sittart*, Postkantoor en Alberts; *Naarden*, Postkantoor; *Goes*, Kleeuwens en Zoon.

Consulaat van het Koningrijk BELGIE TE 'S HERTOGENBOSCH.

De CONSUL van Z. M. den Koning der Belgen, heeft ontvangen onderscheidene documenten, inlichtingen en opgaven betrekkelijk den Handel, de Scheepvaart en het Fabriekwezen en de middelen van vervoer, van en in Belgie, welke voor de belanghebbenden ten Kantore van het Consulaat ter visie leggen.

's Hertogenbosch den 4 *Januarij* 1844.

De Consul voornoemd,

J. A. Speljers.

TE *OIRSCHOT*.

Op *Dingsdag* den 9 *Januarij* 1844 verkooping van ruim

150 stuks EIKEN,

bijzonder regt, lang en zwaar, waaronder veel van 8 en 6 voet dikte; te beginnen nabij de *Stratensche school* om 9 ure.

---

* * KERKVOOGDEN DER HERVORMDE GEMEENTE te *Dongen* zullen onder nadere goedkeuring op 23 *Januarij* 1844 des morgens 9 ure binnen *Dongen* ten huize van *J. G. SMITS* publiek aanbesteden.

Het BETIMMEREN en STUKADOREN van een PLAFOND, gedeeltelijk VERNIEUWEN en REPAREREN van LIJENTAK, VERW-, LOODGIETERS- en METSELWERK, aan hun KERKGEBOUW aldaar verdeeld in drie Kavelingen, doch mede in massa te presenteren.

BESTEK en VOORWAARDEN zullen bij genoemde *J. G. SMITS* ter lezing liggen.

ZEGT HET VOORT.

Ter drukkerij van D. A. A. de ROOIJ.